

LONDON 2012

27 JULY - 12 AUGUST

دوپینگ فناوریانه

«احمد شریف پور

«فناوری، درست همانند تغذیه، تمرین و مربی‌گری، به بخشی اساسی از زادخانه ورزشکاران تبدیل شده است.» این بخشی از گزارشی است که انستیتوی مهندسی مکانیک انگلستان منتشر کرده است. در این گزارش عنوان شده است که فناوری به عنصری اساسی از رقابت‌های ورزشی، به خصوص در بالاترین رده‌ها تبدیل شده است. دیگر مسئله این نیست که چه کسی قدرتمندتر یا سریع‌تر است، بلکه مسئله این است که کدام ابزارها هوشمندتر و پیشرفته‌تر هستند!

اگرچه ماهنامه شبکه به رسم سال‌های پیش، سعی کرده است که جنبه‌های فناوریانه و تأثیرگذار المپیک را معرفی و تشریح کند، در این مجموعه مقالات (و نمونه‌های قبلی) بیشتر به فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، تصویربرداری و ملاحظات از این قبیل پرداخته می‌شود. این در حالی است که یکی از مهم‌ترین عرصه‌هایی که فناوری تأثیر خود را در بیشترین حد ممکن نشان می‌دهد، ابزارها و لباس‌های شخصی ورزشکاران است که به واسطه فراوانی تعداد و در بیشتر موارد عدم ارتباط با حوزه آی تی در این مجموعه مقالات مجال بحث نمی‌یابند.

گاردین در یکی از مقالات اخیرش، به برخی از این فناوری‌ها که توسط ورزشکاران استفاده می‌شوند، اشاره کرده است. بسیاری از ورزشکاران در این دوره المپیک، از لباس‌ها و کلاه‌هایی استفاده کرده‌اند که با استفاده از فناوری‌های اسکن سه‌بعدی، دقیقاً منطبق بر ابعاد و اندازه‌های بدن آن‌ها تهیه شده‌اند تا بهترین حالت آئرو دینامیکی را فراهم کنند. ورزشکاران رشته شیرجه بعد از هر پرش، تحلیل‌های مربوط به حرکت‌شان؛ نظیر زاویه بدن و سرعت فرود، را روی آی‌پدهایشان دریافت می‌کنند. دو چرخه‌های مسابقات کوهستان و قایق‌های مورد استفاده در این دوره از پوشش‌هایی با فناوری نانو برخوردار هستند که آب‌گریز بوده و میزان اصطکاک را کاهش می‌دهند و بوکسورها می‌توانند با استفاده از دوربین‌هایی که بالای رینگ نصب می‌شود، تمام حرکت‌هایشان را دوباره بررسی کرده و بهبود بخشند. اگرچه ادعا شده است که این فناوری‌ها حداکثر می‌توانند تفاوت میان برندگان مدال‌های طلا و نقره را از میان بردارند، اما در بسیاری موارد نتیجه استفاده از چنین فناوری‌هایی بسیار بیشتر از چند میلی‌ثانیه یا چند میلی‌متر است. به عنوان مثال فدراسیون جهانی شنا (Fina) در سال ۲۰۰۹ استفاده از لباس‌های شنای‌های تک را ممنوع اعلام کرده و در واقع آن را دوپینگ فناوریانه تشخیص داد. این تصمیم پس از آن گرفته شد که تحلیل‌ها نشان دادند برندگان ۹۴ درصد از مسابقات ۲۰۰۸ پکن از لباس‌های مدل LZR racer استفاده می‌کرده‌اند. گفته می‌شود که این لباس رکورد زمانی بهترین شناگران را تا دودرصد بهبود خواهد داد!

چنین فناوری‌هایی به یقین در دسترس کشورهای فقیرتر یا در حال توسعه نخواهد بود و به این ترتیب رقابت‌های المپیک که با هدف ترویج برادری و برابری شکل گرفتند، خود به رقابتی ناعادلانه و ناجوانمردانه تبدیل خواهند شد. اسکار پیستوریوس (Oscar Pistorius) در سال ۲۰۰۸ برای کسب مجوز شرکت در المپیک به دادگاه رفت و از شرکت در رقابت‌ها محروم شد؛ چرا که پاهای مصنوعی که برای این ورزشکار معلول ساخته شده بود، به او کمک می‌کردند که در هنگام دویدن تا ۲۵ درصد در مصرف انرژی صرفه‌جویی کند! آیا این به واقع دوپینگ فناوریانه نیست؟ این که فناوری تا چه حد روی رقابت‌های ورزشی آینده تأثیر خواهد داشت، تنها به این وابسته است که ورزشکاران برای به دست آوردن مدال‌ها، حاضر به انجام چه کارهایی باشند! آن‌چه در ادامه می‌خوانید، حاصل تلاش همکاران ماهنامه برای معرفی گوشه‌ای از جنبه‌های فناوریانه المپیک ۲۰۱۲ لندن است که به رغم اطلاع از همه این ماجراها و به واسطه محدودیت‌های صفحات هر بخش و سایر ملاحظات، در قالب تنها دو مقاله آورده شده است.